

BIULETYN

Informacyjny Gminy Liw

Numer 4

Borzychy Jarnice Jartypory Krypy Liw Ludwinów Ossolin Pierzchały Połazie Popielów Ruchna Ruchenka Śnice Starawieś Szaruty Tończa Witanki Wyszków Zając Zawady

Egzemplarz bezpłatny

Kwiecień 2002 rok

W tym numerze:

Krzysztof Litka dyrektorem Gimnazjum	2
Inwestycje na drogach powiatowych w 2002 r.	2
Bony paliwowe	2
Będzie książka o Ziemi Liwskiej	3
Narodowy Powszechny Spis Ludności i Mieszkań Powszechny Spis Rolny	4
Mianowania Kombatantów	4
Szkody łowieckie – odszkodowania	5
Programy Profilaktyki Zdrowotnej dla mieszkańców Gminy Liw na 2002 r.	6
Dożywianie dzieci w Gminie Liw	7
Masz problem z nadużyciem alkoholu lub członkowie twojej rodziny, jesteś ofiarą przemocy - przyjdź.	7
Liw	8
Sukces zespołu z Ruchnej	9
Co w Zającu piszczy?	10
Uczniowie z Jartypor odnoszą sukcesy!	10
ULKS w Zającu najlepszy w Powiecie	11

Krzysztof Litka dyrektorem Gimnazjum

W siedzibie Urzędu Gminy Liw 14 marca 2002 r. odbył się konkurs na Dyrektora Gimnazjum Gminy Liw z siedzibą w Węgrowie. Komisję konkursową stanowiło sześć osób, po trzy z Rady Gminy Liw i Kuratorium Oświaty w Warszawie. Do konkursu zgłosiło się dwóch kandydatów: Ireneusz Kowalski – pełniący obecnie funkcję dyrektora Samorządowej Szkoły Podstawowej im. Kornela Matuszyńskiego w Wyszku i Krzysztof Litka – dotychczasowy dyrektor Samorządowej Szkoły Podstawowej w Zawadach. Po analizie niezbędnych dokumentów, przedstawieniu koncepcji pracy Szkoły, a także wysłuchaniu odpowiedzi na liczne pytania

dotyczące funkcjonowania nowej Szkoły Komisja Konkursowa w tajnym głosowaniu zdecydowała, że kandydatem na stanowisko Dyrektora G i m n a z j u m

Gminy Liw z siedzibą w Węgrowie jest Pan Krzysztof Litka. Zarząd Gminy Liw na posiedzeniu w dniu 19 marca bieżącego roku powołał go na wymienione stanowisko na najbliższe pięć lat szkolnych.

Krzysztof Litka ma 37 lat. Jest magistrem Wydziału Geografii Uniwersytetu Warszawskiego. Ukończył studia podyplomowe w Instytucie Historii Uniwersytetu Warszawskiego, Kurs Kwalifikacyjny Zarządzania Oświatą, a także liczne kursy i szkolenia.

Dokończenie na str. 2

Swoją pracę zawodową rozpoczął w 1985 roku jako nauczyciel w Szko-

Inwestycje na drogach powiatowych w 2002 roku

Tegoroczna zima a zwłaszcza duże opady śniegu dały się we znaki wszystkim a zwłaszcza zarządom dróg publicznych. Środki finansowe, które mogłyby zostać skierowane na konieczne budowy dróg muszą w bieżącym roku częściowo pójść na konieczne odnowy i łatanie dziur w asfalcie a wcześniej na odsnieżanie. Na terenie naszej gminy jest 62 km dróg powiatowych z

czego 43 km to drogi o nawierzchni asfaltowej. Pozostałe drogi o nawierzchni żwirowej lub brukowcowej stanowią długość ok. 19 km.

Ze względu na ważność tych dróg nasza gmina współfinansuje modernizację dróg powiatowych.

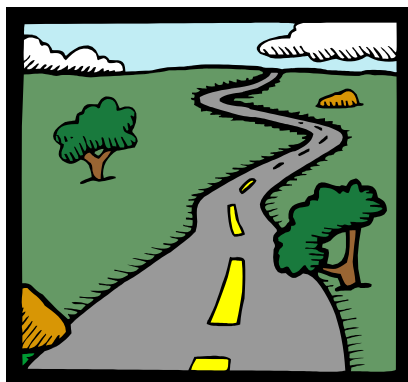
Dokończenie na str. 2

Inwestycje na drogach powiatowych

W bieżącym roku Rada Gminy zaplanowała w budżecie 50 tys. zł na drogi powiatowe. W 2002 r. ze środków Powiatu przy naszym współudziale finansowym zostały zaplanowane do wykonania dwa odcinki dróg:

- Starawieś – Tończa dł. 1 km
 - Ossolin – Wyszków dł. 0,4 km
- Należy dodać, że mieszkańcy wsi Tończa na wykonanie drogi łączącej ich ze Starewsią w 2001 r. zebrali 20 tys. zł. Przetarg na wykonanie tej drogi zostanie rozstrzygnięty w połowie kwietnia bieżą-

cego roku.

Oprócz tych dwóch inwestycji w tym roku została wykona-

na dokumentacja techniczna na tzw. bruk przebiegający przez Pierzchały na drodze Jarnice – Wyszków o dł. 1600 m. Prawdopodobnie realizacja tego odcinka będzie mogła być zrealizowana w przyszłym roku. Na wymienione prace zaplanowano łącznie w budżecie powiatu i gminy kwotę 403 tys. zł

Bogusław Szymański

Krzysztof Litka dyrektorem Gimnazjum

le Podstawowej w Górkach Grubkach.

W latach 1988 – 1990 był dyrektorem Szkoły Podstawowej w Mrozowej Woli, a od 1990 roku stale mieszka i pracuje w Samorządowej Szkole Podstawowej w Zawadach, gdzie od 9 lat pełni funkcję dyrektora.

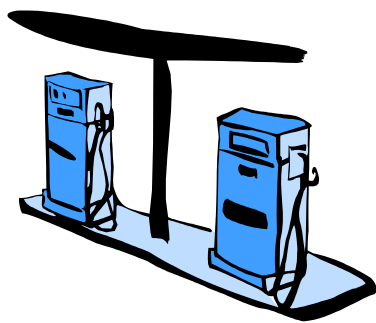
Wielokrotnie brał udział w pracach komisji Powiatowego Konkursu Geograficznego. W 1998r. opiekował się dziećmi z terenu Gminy Liw biorącymi udział w waka-

cyjnej wymianie z zaprzyjaźnioną gminą francuską Guesnain. W latach 1994-98 był członkiem Komisji Oświaty działającej w Radzie Gminy Liw, a od 1998 jest członkiem Zarządu Gminy i społecznie pełni funkcję Zastępcy Wójta Gminy Liw. Za swoją dotychczasową pracę otrzymywał wielokrotnie nagrody dyrektora i wójta, a ostatnio otrzymał nagrodę drugiego stopnia Mazowieckiego Kuratora Oświaty. Od 2001 roku jest nauczycielem dyplomowanym.

Najważniejszym zadaniem nowego dyrektora jest obecnie przystąpienie do prac związanych z organizacją pracy nowego gimnazjum tak, by wszystkie dzieci 1 września rozpoczęły naukę w nowej szkole.

Bony paliwowe

P o m i m o tego iż od wydania poprzedniego numeru naszego biuletynu, gdzie informowaliśmy o problemach z bonami mija czwarty miesiąc, to temat ten pozostaje nadal aktualny. Przypominamy, że rolnik, który chce otrzymać bony z Banku Spółdzielczego powinien wcześniej złożyć wniosek do Urzędu

Gminy, gdzie uzyska odpowiednie zaświadczenie. Za pierwsze półrocze 2002 r. zaświadczenia będą wydawane **do końca maja**. Rolnik posiadający ciągnik, który jednocześnie nie zalega z podatkiem otrzymuje zaświadczenie, w którym podane jest na jaką kwotę może otrzymać bony. Stawka za jeden hektar za

pierwsze półrocze wynosi **22 zł i 40 groszy**. Na przykład rolnik, który posiada 3 hektary otrzyma bony za 70zł, a posiadacz 2 hektarów otrzyma bony za 40 zł, gdyż kwoty zaokrąglą się do pełnych 10 złotych w górę lub w dół.

Do końca maja zostało jeszcze sporo czasu, ale lepiej nie zostawiać załatwienia tej sprawy na ostatnią chwilę, ponieważ później można narazić się na stanie w kolejce.

Wojciech Gołoś

Będzie książka o Ziemi Liwskiej

Wydawnictwo Naukowe „Scholar” z Warszawy zamierza wydać monografię historyczną „**Ziemia Liwska. Ludzie, miejscowości, wydarzenia**” autorstwa Leszka Zalewskiego.

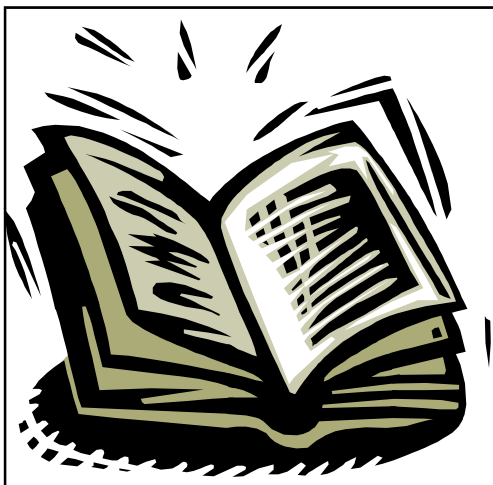
Będzie to publikacja prezentująca dzieje Ziemi Liwskiej i losy jej mieszkańców poczynając od średniowiecza, a kończąc na I wojnie światowej. Na dzień dzisiejszy wiemy, że książka ta będzie liczyła ok. 150 stron podzielonych na 11 rozdziałów. Autor opisuje między innymi takie zagadnienia jak:

1. Ziemia Liwska za książąt mazowieckich – gród i zamek liwski, urzędnicy liwscy, Liw Stary i Nowy, powstanie parafii na ziemi liwskiej,
2. Ziemia Liwska w Rzeczpospolitej – sejmiki ziemskie i generalne, posłowie z ziemi liwskiej, podatki, ceny i płace,
3. Wsie w Ziemi Liwskiej – opis ziemi liwskiej i parafii w Liwie, Czerwoncu, Grębkowie, Kałuszynie, Niwiskach, Oleksinie, Dobrem, Jadowie, Korytnicy i Pniewniku,
4. Miasta Ziemi Liwskiej – Liw Stary i Nowy w 1565r., 1617r. i 1660r.,
5. Znakomitsze rody Ziemi Liwskiej – Oborscy herbu Pierzchała, Parysowie herbu Prawdzic, Radziwińscy herbu Brodzic, rodziny posłów i urzędników liwskich,
6. Ziemia Liwska w czasie zaborów – okresy powstań listopadowego i styczniowego,

wego,

7. Mieszkańcy Ziemi Liwskiej na przykładzie niektórych wsi.

Trudno jest opisywać książkę, której się nie czytało (umiejętność ta przydaje się jedynie w szkole), dlatego za-

mieszczamy poniżej kilka fragmentów opinii o tej książce Kazimierza Pacuskiego z Instytutu Historii PAN w Warszawie, napisanej w październiku 2001r.

„Praca Leszka Zalewskiego ma charakter ujęcia popularnonaukowego na podstawie obszernego zestawu źródeł i literatury naukowej, przybliży zatem czytelnikowi stan dzisiejszy wiedzy o tej części Mazowsza(...) Autor dotarł do cennych danych dotychczas nie opublikowanych, które poszerzają istotnie stan wiedzy. Przykładem jest kartoteka miejscowości ziemi liwskiej do roku 1526, opracowana przez śp. Profesora Adama Wolffa i jego współpracowników na podstawie wypisów źródłowych z najstarszych, trudno czytelnych źródeł mazowieckich z XV i XVI wieku(...) Dzięki temu Autorowi udało się

wyeliminować wiele błędnych sądów, jakie powtarzały się w dotychczasowej literaturze. Przykładem jest nietrafna informacja o lokalizacji miasta Nowy Liw obok Starego Liwa w 1446 roku, kiedy naprawdę miało to miejsce na mocy przywileju Bolesława IV, księcia czersko-warszawskiego wystawionego w Liwie 1 października 1453 roku.(...) Autor przedstawia wiarygodnie dzieje Liwa, znane od 1304r., który już wówczas był ośrodkiem książęcym. Wskazuje, że w połowie XIV wieku Liw był grodem książęcym w księstwie czerskim Siemowita III, równorzędnym do Czerska, Rawy i Gostynina, niewątpliwych grodów kasztelańskich. Gród liwski XIV w. nie jest nam znany, może mieścił się pod później zbudowanym zamkiem, ale bezspornie musiał być to obiekt ufortyfikowany. Lokalizacja miejska Liwa w 1368r. przemawia za tym, że gród był w rejonie zakładanego wówczas miasta (późniejszy Stary Liw). Wcześniejszy Liw to prawdopodobnie grodzisko we wsi Grodzisk nad Liwcem, 6 km na południe od zamku”.

Myślę, że powyższe informacje zachęcą Państwa do lektury lub nabycia tej książki. Urząd Gminy zamówił część nakładu, z myślą o przekazaniu książek do bibliotek. Będzie również możliwość zakupu książki za cenę ok. 35 zł. Książka ma się ukazać w maju br.

Wojciech Gołoś

Narodowy Powszechny Spis Ludności i Mieszkań Powszechny Spis Rolny

Szanowni mieszkańcy Gminy Liw!

W dniach od **21 maja do 8 czerwca 2002** roku w całej Polsce, a więc także i w naszej gminie odbędzie się Powszechny Spis Ludności i Mieszkań oraz Spis Rolny. Wyniki obu spisów zależą od każdego z nas, od dokładnych i pełnych odpowiedzi na pytania, które zada nam **zaprzyięzony rachmistrz**. Osoby objęte badaniem, zakres tematyczny, sposób i termin przeprowadzenia spisów określają ustawy. Należy podkreślić, że **udzielanie odpowiedzi na pytania jest obowiązkowe**, a wszystkie odpowiedzi osób spisywanych są objęte **tajemnicą statystyczną**.

Każdy rachmistrz, który zapuka do naszego domu będzie posiadał legitymację ze zdjęciem, którą okaże na nasze żądanie. Rachmistrze będą wyposażeni również w charakterystyczne torby ze znacznikiem Głównego Urzędu Statystycznego - GUS. W większości przypadków rachmistrzami będą osoby pochodzące lub mieszkające w miejscowościach, w któ-

rych będą przeprowadzać spis, dlatego z ich rozpoznaniem nie powinno być kłopotów.

Nasza gmina została podzielona na 34 obwody spisowe. Po jednym obwodzie będzie w Śnicach, Witankach, Kucyku, Zającu, Ossolinie, Janowie, Wyszokowie, Pierzchałach, Ruchence, Połaziu, Zawadach, Krypach, Popielowie i Ludwinowie. Po dwa obwody będzie w Borzychach, Starejwsi, Tończy, Jarnicach i Szarutach. Na trzy obwody podzielono Liw i Jartypory, a w Ruchnie będzie aż 4 obwody.

Na podstawie Spisu Ludności i Mieszkań dowiemy się między innymi:

- ile nas jest,
- jaki jest poziom wykształcenia, ile jest rodzin, jak są one liczne,
- czym się zajmujemy i z czego się utrzymujemy,
- jak mieszkamy, ile mamy izb, czy mamy łazienkę, gaz itp.

Tematyka Spisu Rolnego będzie

obejmowała:

- powierzchnię gospodarstwa, powierzchnię zasiewów,
- pogłowie zwierząt i rozdysponowanie produkcji rolniczej,
- infrastrukturę i rodzaje budynków,
- magazynowanie, stosowanie nawozów i pestycydów,
- wyposażenie w maszyny i urządzenia rolnicze,
- strukturę dochodów i wybrane wydatki w gospodarstwie,
- działalność gospodarczą.

Spisem Rolnym będą objęte: indywidualne gospodarstwa rolne, działki rolne, właściciele zwierząt gospodarczych nie posiadający użytków rolnych oraz inne podmioty prowadzące działalność rolniczą.

Wyniki obu spisów będą fotografią stanu ludności Polski, warunków życia i warunków mieszkaniowych, pozwolą opisać przeobrażenia społeczno-gospodarcze polskiego rolnictwa i określić miejsce Polski w świecie.

Dlatego też zwracam się do Państwa o poważne potraktowanie całego przedsięwzięcia.

Wojciech Gołoś

Mianowania Kombatantów

W Urzędzie Gminy Liw w ostatnim czasie odbyły się dwie uroczystości mianowania kombatantów na wyższy stopień oficerski.

W uroczystości udział wzięli:
Z Wojskowej Komendy Uzuppełnień – mgr inż. Tadeusz Wilk
Przewodniczący Rady Gminy Liw – Andrzej Majewski
Wójt Gminy Liw mgr Bogusław Szymański
Szef koła Narodowych Sił Zbroj-

nych w Węgrowie – Józef Ornoch.
Zostały nadane stopnie oficerskie n/w kombatantom
w Liwie: Dębski Zygmunt, Niszcz Stanisław, Jaszczur Stanisław, Roguski Franciszek
w Ruchnie: Król Stanisław, Rudaś Stefan, Hryć Stanisław, Sopyła Tadeusz
w Jartyporach: Bednarczyk Kazimierz, Grzeszek Antoni
w Jarnicach: Rozbicki Józef, Rudaś Henryk
w Kucyku: Rybak Czesław

w Zawadach: Połaski Jan
w Połaziu: Zdzieborski Aleksander
w Popielowie: Rubak Stanisław
w Starejwsi: Kocon Stanisław
w Borzychach: Matusik Henryk

J. Biernacka

Szkody łowieckie – odszkodowania

W związku z licznymi pytaniami rolników dla wyjaśnienia spraw związanych z szacowaniem szkód i wypłatą odszkodowań przypominamy najważniejsze przepisy w tej sprawie (Prawo Łowieckie rozdz. 9 i rozporządzenie MOŚZNiL z dnia 22 maja 1997 r.)

Dzierżawca lub zarządca

obwodu łowieckiego obowiązany jest do wynagrodzenia szkód wyrządzonych:

- 1) w uprawach i płodach rolnych przez dziki, łosie, jelenie, danieli i sarny,
- 2) przy wykonywaniu polowania.

Oględzin i szacowania szkód, a także ustalania wysokości odszkodowania dokonują zarządcy i dzierżawcy obwodów łowieckich. Na żądanie strony w oględzinach, szacowaniu szkód oraz ustalaniu wysokości uczestniczy przedstawiciel właściwej terytorialnie Izby Rolniczej.

Zgłoszenie szkody może być dokonywane przez poszkodowanych indywidualnie lub zbiorowo w formie pisemnej lub ustnej (zawsze lepiej jest jednak napisać), nie później niż w ciągu 7 dni od jej powstania. O terminie zamierzonego zbioru uszkodzonych upraw lub płodów rolnych poszkodowany zawiadamia szacującego nie później niż 7 dni przed datą zbioru.

Oględzin oraz szacowania szkód dokonuje się w terminie do 7 dni od daty zgłoszenia lub powiado-

mienia o terminie zbioru.

Dzierżawca lub zarządca obwodu łowieckiego zawiadamia poszkodowanego o terminie oględzin lub szacowania szkody. Nie obecność poszkodowanego nie wstrzymuje oględzin lub szacowania szkody. Z oględzin lub szacowania szkody szacujący spisuje protokół, który podpisuje szacujący szkodę i poszkodowany. Wypłaty odszkodowania dokonują zarządcy lub dzierżawcy obwodów łowieckich w terminie 30 dni od dnia sporządzania protokołu szacowania szkody. Przy szacowaniu szkód wyrządzonych w uprawach i płodach rolnych rozmiar szkody oblicza się uwzględniając: wielkość uszkodzonej powierzchni uprawy, szacowany procent zniszczenia na powierzchni uszkodzonej oraz średnie w danej gminie plony dla poszczególnych rodzajów upraw.

Wysokość odszkodowania oblicza się mnożąc rozmiar szkody przeciętną cenę danego ziemiopłodu w gminie.

Przy szkodach wyrządzonych w uprawach rolnych wymagających zaorania wysokość odszkodowania ustala się, jeżeli szkoda powstała:

- 1) w okresie do dnia 15 kwietnia – na 25%,
- 2) w okresie od 16 kwietnia do dnia 20 maja na – 40%,
- 3) w okresie od 21 maja do dnia 10 czerwca na – 60%,
- 4) w okresie od 11 czerwca – na 85%, a w razie konieczności sprzętu uprawy zaoraniem na – 100%.

Odszkodowanie nie przysługuje:

1. Osobom, którym przydzielono grunty stanowiące własność Skarbu Państwa jako deputat rolny na gruntach leśnych.
2. Posiadaczom upraw lub płodów rolnych, którzy nie dokonali ich sprzętu w terminie

odbiegającym więcej niż 14 dni od zakończenia terminu zbioru tego gatunku roślin w danym regionie, określonego przez wojewodę.

3. Posiadaczom uszkodzonych upraw, którzy nie wyrazili zgody na budowę przez dzierżawcę lub zarządcę obwodu urządzeń lub wykonanie zabiegu zapobiegającego szkodzie.
4. Za szkody nie przekraczające wartości 100 kg żyta w przeliczeniu na 1 ha uprawy.
5. Za szkody powstałe w płodach złożonych w sterty i kopce w bezpośrednim sąsiedztwie lasu.
6. Za szkody w uprawach rolnych założonych z rażącym naruszeniem zasad agrotechnicznych.

Na terenie naszej gminy działają koła łowieckie:

- Koło łowieckie „Olszynka” obwód nr 39 – (Ruchna, Ruchenka, Szaruty, Zajęc, Jarnice) zgłoszenia w sprawie szkód przyjmuje – pani Maria Paczuska zam. Ruchenka tel. 792-30-21.
- Koło łowieckie „Piastun” obwód nr 28 – (Ludwinów – strona prawa wzdłuż drogi do Starejwsi, Tończa, Tończa Zabrudnie) zgłoszenia w sprawie szkód przyjmuje - pan Paweł Kowalik zam. Węgrów Nowiny 38 i pan Andrzej Grabek zam. Węgrów ul. Piaskowa 1.
- Koło łowieckie „Pobudka” obwód nr 29, 30, 40 (Popielów, Kropy, Połazie, Liw, Borzychy, Starawieś, Ludwinów, lewa strona w kierunku Starejwsi) zgłoszenia w sprawie szkód przyjmuje – pan Zbigniew Kresa zam. Węgrów ul. Szamoty 9, tel. 792-25-44.

Franciszek Kostrzewa

OGŁOSZENIE

Geodeci w Liwie

Na zlecenie Starostwa Powiatowego, Warszawskie Biuro Geodezji i Urzędzeń Rolnych przeprowadzi powtórnią klasyfikację gruntów zmeliorowanych na terenie Liwa. Klasyfikacją zostanie objętych prawie 500 ha użytków rolnych. Klasyfikatorem będzie mgr inż. Zygmunt Ostrowski. W kwietniu, maju i czerwcu br. w porozumieniu z Sołtysami będą organizowane zebrania wiejskie w tej sprawie.

Programy Profilaktyki Zdrowotnej dla mieszkańców Gminy Liw na 2002 r.

Wzorem lat ubiegłych Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Węgrowie realizuje programy profilaktyki zdrowotnej obejmujące badania diagnostyczne, zmierzające do wykrycia najczęstszych i najgroźniejszych chorób. Należą do nich choroby nowotworowe (tj. rak piersi i szyjki macicy) oraz inne jak cukrzyca, choroby układu krążenia i płuc.

Doświadczenia z ostatnich 3 lat wskazują, że programy te spotkały się z pozytywnym odbiorem zarówno społeczeństwa, jak i samorządów. Wymagają one dużego zaangażowania pracowników i posiadania specjalistycznego sprzętu medycznego. Realizacja programów jest możliwa głównie dzięki finansowaniu przez Mazowiecką Regionalną Kasę Chorych oraz w mniejszym stopniu przez SPZOZ i Samorząd Gminy.

Od dawna wiadomo jest, że najskuteczniejszym i najtańszym sposobem walki z chorobą jest profilaktyka. Głównym celem tych działań jest wykrycie choroby w jak najwcześniejszym stadium umożliwiającym podjęcie skutecznego leczenia.

U wielu osób wykrywa się też zmiany poprzedzające rozwój choroby lub inne czynniki ryzyka. Podstawowym założeniem prowadzenia programu jest poddanie badaniom jak najszerszej populacji osób, które dotychczas nie stwierdziły u siebie objawów choroby. Dla danej choroby określa się pewne czynniki ryzyka, które kwalifikują do objęcia programem. Najczęściej jest to określony przedział wiekowy ale także inne czynniki jak np. palenie tytoniu, nadwaga, poziom cholesterolu i inne.

W interesie społecznym leży objęcie badaniami, jak największej liczby mieszkańców z kwalifikowanej grupy.

W ubiegłym roku zgłaszalność pacjentów z Gminy Liw zaproszo-

nych do programów wynosiła ok. 50%. Dobrze byłoby aby w bieżącym roku zgłaszalność osiągnęła poziom 70%.

W wyniku konkursu ofert przeprowadzonego przez MRKCh Zakład nasz uzyskał na rok 2002 kontrakt na następujące programy profilaktyczne dla Powiatu Węgrowskiego oraz częściowo dla Powiatu Wołomińskiego i Sokołowskiego:

1. Program Profilaktyki Raka Piersi

Obejmuje przeprowadzenie badań mammograficznych u kobiet w wieku największego ryzyka tj. 50 – 59 r.ż.

W przypadku wykrytych zmian przedinwazyjnych pacjentki zostaną poddane dalszej diagnostyce – badanie USG, ewentualnie biopsji cienkoigłowej lub chirurgicznej, aż do ustalenia rozpoznania i skierowania na leczenie.

Pacjentki z Gminy Liw otrzymają zaproszenie na bezpłatne badanie mammograficzne w Szpitalu Powiatowym w Węgrowie

/tel. 792 2041 – Pracownia Rtg/

2. Program Profilaktyczny Raka Szyjki Macicy

Obejmuje wykonanie badania cytologicznego u kobiet w wieku 30 – 59 lat. Badania będą prowadzone przez Poradnię K i P o ł o ż n i c z o - ginekologiczną w Węgrowie. Pacjentki otrzymają listownie imienne zaproszenia.

W przypadku wykrycia zmian podejrzanych nastąpi dalsze postępowanie diagnostyczne (histopatologia, USG i inne), aż do ustalenia rozpoznania i skierowania na właściwe leczenie (tel. 792 45 18 – Poradnia K).

3. Program Przewlekłej Obturacyjnej Choroby Płuc

Program obejmuje osoby palące papierosy od co najmniej 10 lat, w wieku powyżej 40 roku życia. W ramach programu wykonana zostanie spirometria.

Badania będą prowadzone w Przychodni Rejonowej – Poradnia Chorób Płuc. Pacjenci mogą się zgłaszać samodzielnie we wtorki lub ustalić termin badania telefonicznie (tel. 792 32 70 – Poradnia Chorób Płuc).

4. Program Profilaktyki Kardiologicznej i Diabetologicznej

Program obejmuje wykonanie badań przesiewowych zagrożonej populacji powyżej 30 roku życia tj. oznaczenie poziomu cholesterolu we krwi, poziomu cukru we krwi, lipidów, ewentualne badanie Ekg oraz indywidualną poradę lekarską tel. kontaktowy 792 20 41 – laboratorium w szpitalu, 792 32 70 laboratorium w przychodni.

Programy obejmują wyłącznie pacjentów ubezpieczonych w Mazowieckiej Regionalnej Kasie Chorych.

Programy będą prowadzone gminami wg ustalonej kolejności /wzorem lat ubiegłych/, można też zgłaszać się indywidualnie /informacja telefoniczna j.w./.

W dzisiejszych trudnych czasach niedoborów finansowych możliwość wykonania bezpłatnych badań profilaktycznych jest okazją, a często szansą na wykrycie i wyleczenie groźnej choroby.

Wykorzystajcie Państwo tę szansę !

Zapraszamy na bezpłatne badania profilaktyczne !

Lek. med. Artur Skóra

Ogłoszenie

Dyrektor Samorządowego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Węgrowie informuje, że w bieżącym roku rozpoczęły działalność nowe poradnie specjalistyczne.

Przychodnia Rejonowo – Specjalistyczna, ul. Przemysłowa 7

- **Poradnia Zdrowia Psychicznego**
- czynna w soboty od godz. 10⁰⁰ do 15⁰⁰
- lek. specj. Katarzyna Czerwińska
- **Poradnia Endokrynologiczna**
- czynna 2 razy w m-cu (zapisy osobiste i telefoniczne w gabinecie Poradni)
- lek. specj. Teresa Waszczuk

- **Poradnia Neurologiczna**

- wydłużono godziny przyjęć w poniedziałek od godz. 15⁰⁰ do 18⁰⁰ - lek. med. Eliza Dębowska
w środę od godz. 15⁰⁰ do 18⁰⁰ – lek. med. Elżbieta Siepko – Chazan

Od kwietnia funkcjonuje również **Poradnia Osteoporozy** w Przychodni na ul. Mickiewicza 5 i Przemysłowej 7, prowadzona przez:

- lek. specj. Artur Skóra – poniedziałek, czwartek w godz. 15⁰⁰ do 18⁰⁰,
- lek. specj. Grażyna Bartoszek – czwartek od godz. 12⁰⁰ do 14⁰⁰,
- lek. specj. Tomasz Kietliński – środa w godz. 11⁰⁰ do 13⁰⁰.

Dożywianie dzieci w Gminie Liw

Od miesiąca marca 2002r. dożywianie dzieci prowadzone jest we wszystkich szkołach z terenu Gminy Liw.

W Samorządowej Szkole Podstawowej w Ruchnie, Wyszokowie i Starejwszi dzieci i młodzież korzystają z obiadów.

W pozostałych szkołach: w Jarnicach, Zającu, Zawadach, Liwie i Jartyporach dzieci otrzymują kanapki lub jogurt i bułeczkę.

Obecnie z dożywiania (za które opłaty ponosi Ośrodek Pomocy Społecznej) korzysta 189 dzieci, 10 wniosków jest w trakcie

rozpatrywania.

O pomoc w formie posiłku zwróciły się nie tylko takie rodziny, które znajdują się w bardzo trudnej sytuacji finansowej, lecz również i te, które posiadają duże gospodarstwa rolne ale spełniają kryteria do przyznania tej formy pomocy.

W I kwartale br. na posiłki wydatkowano łącznie kwotę 11.707 zł.

Z dotacji od Wojewody Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej otrzymał kwotę 4.800 zł. To o wiele za mało w stosunku do potrzeb. Z budżetu gminy wydatko-

wano kwotę 6. 907 zł.

Do dnia dzisiejszego nie wiadomo jaką kwotę dotacji od wojewody w 2002 r. otrzyma GOPS na opłacenie posiłków dla dzieci. Środki finansowe na ten cel z budżetu gminy wyniosą 16.000 zł.

Wszystko wskazuje na to, że od września br. liczba dzieci, za które OPS będzie opłacał posiłki znacznie się zmniejszy, a pomocą tą zostaną objęte tylko te rodziny, które naprawdę nie są w stanie opłacić dziecku obiadów lub kanapki.

GOPS

Masz problem z nadużywaniem alkoholu lub członkowie twojej rodziny, jesteś ofiarą przemocy - przyjdź.

Od miesiąca lutego br. w „Punkcie Konsultacyjnym dla osób uzależnionych od alkoholu i z przemocą w rodzinie” (Węgrów, ul. Kościuszki 15) zatrudnieni są specjaliści prowadzący terapię indywidualną i grupową dla osób uzależnionych, współuzależnionych i z przemocą w rodzinie.

Punkt konsultacyjny czynny jest 5 razy w tygodniu w niżej podanych godzinach:

Poniedziałek	8 ³⁰ - 11 ³⁰	prowadzona jest terapia indywidualna dla osób uzależnionych, współuzależnionych i przemocą w rodzinie
Wtorek	8 ³⁰ - 11 ³⁰	terapia indywidualna dla osób uzależnionych, współuzależnionych i z przemocą w rodzinie (dyżuruje psycholog)
Środa	9 ⁰⁰ - 13 ⁰⁰	dyżur informacyjno -wspierający dla wyżej wymienionych osób
Czwartek	16 ⁰⁰ - 19 ⁰⁰	terapia grupowa dla osób uzależnionych od alkoholu
Piątek	16 ⁰⁰ - 20 ⁰⁰ 17 ⁰⁰ - 20 ⁰⁰	dyżur informacyjno- wspierający terapia grupowa dla osób uzależnionych od alkoholu

GKRPA

Liw

Szukając w internecie informacji o naszej Gminie można natrafić na różne ciekawostki dotyczące chociażby samej miejscowości Liw. Na stronie internetowej „Gazety Wyborczej” znaleźliśmy taki oto artykuł o Liwie autorstwa Dariusza Faconia:

Największą atrakcją Liwu są ruiny zamku i barokowy dworek (zbudowany przez starostę liwskiego Tadeusza Grabiankę na siedzibę starostwa) przyklejony do średniowiecznych murów.

Póki Liw żył legendarnymi armatami w rzece i żółtą damą na murach, było sennie i normalnie. Dopiero jak przyszła technika i parolotniarze nad polami, krowy przestały mleko dawać.

Za pierwszym podejściem przegapiłem. Po minięciu tysięcy dachów krytych eternitem, kilkuset bocianich gniazd i kilkudziesięciu rowerzystów z butelką wina za paskiem było mi wszystko jedno, gdzie jestem. Ocknąłem się w Węgrowie. Rzut oka na mapę. Muszę się cofnąć kilka kilometrów. Wracam. Niedzielne, upalne popołudnie. Pod chałupami w Liwie nie ma żywego ducha. - Co tu jest ciekawego? - zastanawiam się, popijając wodę w Zajeździe na Liwskich Mostach.

- A fura, co koło Węgrowa pod ziemię się zapadła, to mało? Tunele wszędzie się ciągną, aż do Starej Wsi. Gdzie indziej takie znajdzie, co? - oburza się Bożena Sopińska, właścicielka zajazdu, dawniej ekspedientka w miejscowym sklepie. Drugiego dnia w zajeździe jestem już traktowany jak stały klient. - Jeszcze raz flaki! - krzyczy na mój widok właścicielka.

- Eee, tam. Jakie tunele? Legenda i tyle. Tak samo jak szwedzkie armaty zakopane na dnie rzeki - macha ręką Roman Postek, kustosz liwskiego muzeum mieszczącego się w ruinach gotyckiego zamku.

Średniowieczną warownię zbudowano w czasach prosperity osady przekształconej w miasto, a następnie stolicę ziemi liwskiej. W połowie XVI w. zamkiem władowały wybitne kobiety - księżna Anna Mazowiecka i królowa Bona.

Roman Postek od 12 lat dojeżdża do pracy z odległego o cztery kilometry Węgrowa. Latem rowerem, zimą - na nartach. - Albo na łyżwach, jak Liwiec zamarnie - śmieje się.

O tych armatach ludzie mówią tak: w 1703 roku podczas wojny północnej Szwedzi po zdobyciu miasteczka chcieli wywieźć 12 zamkowych armat. Pobliski most nie wytrzymał ciężaru i runął. Armaty zatoniły. Przez te armaty przez lata do Liwu ściągali łowcy skarbow.

- W latach 80. przyjechała pewna pani z różdżką i synem. Różdżka pokazywała, gdzie jest metal, syn kopał. Tak wydajnie, że całą sprawę zainteresowały się władze. Ściągnęły koparkę. Jak coś zgrzytnęło, wszyscy odsuwali się, bo myśleli, że to niewypał. Wtedy woda wszystko zalewała z powrotem, a oni znów zaczynali kopać. Ostatecznie wykopali wielki kamień - opowiada pan Roman.(...)

Niewiele brakowało, by i dworek, i zamek zostały zniszczone, gdyby

nie Otton Warpechowski, liwski bohater. Był Polakiem, ale niektórzy podejrzewali, że z uwagi na imię miał specjalne względy u Niemców. Rodzina Warpechowskiego pochodziła z Brzozowa koło Sokółki w Podlaskim. On

po skończeniu architektury na Uniwersytecie Warszawskim zyskał poparcie Stefana Starzyńskiego i - jako opiekun zabytków powiatu węgrowskiego - prowadził w Liwie badania archeologiczne.

- Wieczny kawaler był. Sam mieszkał, po różnych gospodarzach. U Pietrzyków najdłużej, ale kobity żadnej ja z nim nie widział - wspomina 78-letni Marian Paderewski.

W czasie wojny Niemcy chcieli zamek rozebrać (potrzebowali cegieł do budowy obozu w oddalonej o 40 km Treblince). Otton przekonał Ernsta Gramssa, niemieckiego starostę powiatu, że zamek wybudowali Krzyżacy. Niemcy, zamiast niszczyć, zaczęli zamek odbudowywać. W końcu lepiej zorientowani w historii tych ziem rodacy Gramssa wyprowadzili go z błędu. Starosta się wściekł, Otton musiał się ukryć. Wstąpił do polskiego wojska. W 1945 r. zastrzelił go pijany sowiecki oficer. Pochowano go na cmentarzu w niedalekiej Czerwoncu Grochowskiej.

Tylko karczmy żal

Sędziwy pan Marian większość dnia spędza na ławce pod sklepem. - Tu się urodziłem i tu umrę. Gdzie mi będzie lepiej? - zarzeka się. Kiedyś miał w Liwie piekarnię, chleb robił nie byle jaki, tylko w

piecu opalany drewnem. Ludzie z Warszawy po niego przyjeżdżali. Piekarnia upadła, bo dzieci nie chciały przejąć interesu. Nie tylko ona, pan Marian wylicza, czego jeszcze mu żal. Karczmy, dzikich kaczek, co za chałupą miały gniazda, młynów na Liwcu, targu na rynku.

- To nie ta sama wieś. Tylko dwóch sołtysów ciągle mamy. Ale jak pół litra wypiją, to jakby jeden był - śmieje się.

Dwóch sołtysów to miejscowa tradycja i pozostałość z czasów, kiedy Liw dzielił się na Stary i Nowy.

Piotr Czapczyk od 25 lat jest sołtysiem w "lepszey" starej części wsi, do której należy kościół, zamek i

szkoła. - Wszyscy myślą, że my tu z kolegą żyjemy jak Kargul z Pawlakiem. A my się dobrze znamy. I ludzi, co tu mieszkają, też. Jest spokój. O miedzę ludzie już się tak jak kiedyś nie kłócą. Teraz się drogi załatwia, a nie rozstrzyga spory - mówi.

Kiedy bociany wracają do gniazd i tulą swoje bocianięta, niebo podbijają parolotniarze. Krążą nad poskręcanym jak węgorz Liwcem. Miejscowych ich widok nie zachwyca. - Hałas tylko przez nich i brzęczenie, a pożytku żadnego. Z początku krowy mleka nie dawały, teraz już się przyzwyczyły. Kłopot jedynie jak krasula na jakiego turystę się zapatrzy. W trawę wejdzie i za cholerę nie chce wyleźć. Tak ją miastowe interesują - go-

spodynii potężnym kijem przegania stado przez bród.

Krowy liwskie to zwierzęta wyjątkowe. Gdy przed laty wokół pastwisk były same bagna, krowy z innych wsi nie miały tu czego szukać. Tutejsze były przeszkolone i umiały niczym łosie chodzić po grzęzawisku. Z czasem poziom wody w Liwcu opadł i bagna wyschły, ale dzisiejsze krowy odcinają kupony po sławnych przodkach. Swobodnie wędrują wzdłuż plaż między turystami, popijają wodę, pyskiem odpychają dmuchane materace. - Pod zamek też się zapuszczają. Panie turystki zabawiają się w pastereczki - mówi Roman Postek.(...)

Dariusz Facoń (10-08-01 18:18)

Sukces zespołu z Ruchnej

Od trzech lat w Samorządowej Szkole Podstawowej w Ruchnej prowadzone są przez Panią Izabelę Lipińską zajęcia taneczne. Najpierw zorganizowano zespoły dla dwóch grup wiekowych: gimnazjalistów oraz klas IV – VI. Chętnych do nauki tańca nigdy nie brakowało, dlatego w obecnym roku szkolnym utworzono trzeci zespół dla klas II –III szkoły podstawowej.

Instruktor tańca, Pani Izabela Lipińska, studiuje pedagogikę opiekuńczo – wychowawczą na Akademii Podlaskiej w Siedlcach. Taniec i jego nauka innych, to jej pasja. Sama tańczy w zespole o nazwie: Alternatywny Teatr Tańca – Luz. Pani Lipińska to osoba pełna energii i zapału do pracy. Cieszy się dużą sympatią swoich podopiecznych. Prowadzi zajęcia trzy razy w tygodniu, na których przygotowuje z każdą grupą wiekową inny układ choreograficzny.

Turnieju Najmłodszych. Zespół zdobył tam aplauz publiczności i zajął I miejsce. W turnieju telewizyjnym swe umiejętności taneczne pokazały: Magda Cieślak, Emila Pogorzelska, Magda Jańczuk, Judyta Solka, Katarzyna R a t y ń s k a ,

Zdolna i chętna do pracy młodzież już wielokrotnie uczestniczyła w różnych konkursach i imprezach okolicznościowych (m.in. w Węgrowie, Siedlcach, Liwie, Warszawie).

Jednym z wielu osiągnięć zespołów jest zajęcie III miejsca w VII Telewizyjnym Turnieju Najmłodszych. Dużym sukcesem może poszczycić się najstarsza młodzież, która nazwała swój zespół – „Impuls”. Dzięki Urzędowi Gminy Liw, głównemu fundatorowi, 25 stycznia 2002 r. „Impuls” wziął udział w zorganizowanym przez WOT XIII Telewizyjnym

Martyna Ciach, Michalina Kamut, Żaneta Wiecha, Karolina Roguska, Magda Smolis, Paulina Smolis.

Dyrekcja szkoły oraz członkowie wszystkich zespołów serdecznie dziękują Urzędowi Gminy Liw, panu Wojciechowi Góreckiemu i panu Grzegorzowi Rozbickiemu za wsparcie finansowe, bez którego zespoły nie mogłyby istnieć. Ponadto, z powodu trudnej sytuacji oświaty, informują, że poszukują sponsorów.

E. Piesak

Co w Zającu piszczy?

Dnia 15 marca br. w Szkole Podstawowej w Zającu odbył się szkolny etap konkursu plastycznego na stroik wielkanocny, który został ogłoszony przez Węgrowski Ośrodek Kultury. Prace były oceniane przez komisję złożoną z przedstawicieli Samorządu Uczniowskiego oraz członków Rad Pedagogicznych z „podstawówki” i gimnazjum, m. in. dyrektorów: p. W. Wintoch i p. M. Sawicką. Konkurs taki to doskonała okazja do zainteresowania się sztuką ludową własnego regionu. Dzieci konsultowały się ze swoimi mamami, babciami, sąsiadkami. Oficjalne ogłoszenie wyników i wręczenie nagród odbyło się 21. III. 2002 r. I miejsce w grupie uczniów szkoły podstawowej zdobyły uczennice klasy IV: E.Kocon, K.Kosiorek i M.Turemka. W grupie gimnazjal-

reprezentantów. Rywalizacja była zażarta, a i doping pozostałych uczniów – wspinały. Wygrała klasa VI.

Tego dnia odbyło się także spotkanie z przedstawicielem Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych p. W. Kałuskim, który wygłosił pogadankę na temat: „Moja młodość bez

uzależnień”. Było to prelude do I Gminnego Konkursu Przeciwalcoholowego, w którym nasza młodzież zamierza wziąć udział.

Później uczniowie wykonali marzannę. Ze słomy, patyków, sznurków i kawałków materiału powstała kukła symbolizująca zimę. Należało ją utopić, bo jak mówi „Ballada marcowa”: „Marzanna spływa do morza, w zapomnienie odchodzą śniegi”.

Teresa Kuryłek

nej najwyżej oceniono stroik K.Skupa i T.Kuryłka. Pierwszy dzień wiosny, zwany przez uczniów Dniem Wagarowicza, był w naszej szkole wolny od zajęć dydaktycznych. Nie był on jednak stracony pod względem wychowawczym. Uczennice klasy II gimnazjum, przy pomocy wychowawczyni p. Teresy Kuryłek, przygotowały konkurs wiedzy o przyrodzie dla uczniów klas IV – VI. Młodzież wybrała po pięciu swoich

Uczniowie z Jartypor odnoszą sukcesy!

Uczniowie i nauczyciele Samorządu w Szkole Podstawowej w Jartyporach i Gimnazjum w Stariejwi – filia w Jartyporach po raz kolejny wzięli udział w Powiatowym Kiermaszu Wielkanocnym i konkursie „Stroik Wielkanocny” organizowanych przez Węgrowski Ośrodek Kultury w dniach 18.03.2002 r. - 22.03.2002 r.

Imprezy te wzbudziły ogromne zainteresowanie. W przygotowaniach brali udział wszyscy uczniowie, nauczyciele i niektórzy rodzice. Zużyto 150 rolek bibuły, 2 snopki słomy, kopę jaj, ogromne

ilości kleju, farby, wstążek i innych akcesoriów dekoracyjnych. Każda klasa chciała wypaść jak najlepiej, prześciganego się w pomysłach i pracy. Zrobiono piękne pisanki, stroiki, kolorowe palmy, pocztówki wielkanocne, koszyczki z wikliny oraz upieczono pyszne ciasta: mazurki, baby wielkanocne, baranki, żajączki i owieczki.

Nasza praca przyniosła nam wiele radości i satysfakcji. Uczniowie klas I-III zajęli: I miejsce Kamil Kocon (stroik wielkanocny), II miejsce Ania Księżak (stroik wielkanocny), gimnazjaliści Marcin Wikieł i Marcin Pę-

dzich zajęli również I miejsce.

Za pomoc w przygotowaniu Kiermaszu Wielkanocnego dyrektor szkoły, Rada Pedagogiczna i Samorząd Uczniowski przyznali dyplom „Przyjaciela Szkoły” Paniom: Agacie Gontarz, Marcie Mazurek, Ewie Rybak, Agnieszce Pazio, Elżbiecie Salach, Iwonie Wysockiej, Teresie Ładosz, Krystynie Tchórzewskiej, Eugenii Pędzich.

Wszystkie nasze produkty przygotowane na kiermasz cieszyły się dużym zainteresowaniem. Sprzedaliśmy prawie wszystko, uzyskując 456,60 złotych. Zarobione pieniądze zostaną przeznaczone na Dzień Dziecka.

Jolanta Gołoś

ULKS w Zającu najlepszy w Powiecie

W miesiącu marcu odbyły się zawody powiatowe i regionalne w tenisie stołowym. Duży sukces odnieśli w nim zawodnicy ULKS w Zającu, którzy zdominowali zawody powiatowe. Dobrze też zaprezentowali się zawodnicy z Ruchny. Oto jak przedstawiała się kolejność w poszczególnych zawodach:

Turniej 7-u Redakcji – Węgrów

Kl. IV chłopcy

- miejsce 1. Walicki Maciej - Zając
- miejsce 2. Gontarz Kamil - Zając
- miejsce 3. Jańczuk Krystian - Zając
- miejsce 4. Rudaś Rafał - Zając

Kl. IV dziewczęta

- miejsce 1. Paczóska Urszula - Zając

Kl. V – VI dziewczęta

- miejsce 2. Paczóska Sylwia - Zając

Kl. V – VI chłopcy

- miejsce 2. Kubuj Wojciech - Ruchna

Gimnazjum dziewczęta

- miejsce 2. Olszewska Mariola - Zając
- miejsce 3. Rozbicka Agata - Zając
- miejsce 4. Janiuk Agata - Zając

Gimnazjum chłopcy

- miejsce 1. Wikieł Bartłomiej - Ruchna
- miejsce 2. Skup Krystian - Zając
- miejsce 4. Kuryłek Tomasz - Zając

Zawody Powiatowe LZS – Węgrów

Kl. IV chłopcy

- miejsce 1. Walicki Maciej – Zając
- miejsce 3. Piesak Maciej – Ruchna
- miejsce 4. Gontarz Kamil – Zając

Kl. IV dziewczęta

- miejsce 2. Paczóska Urszula – Zając

Kl. V – VI dziewczęta

- miejsce 1. Paczóska Sylwia – Zając

Kl. V – VI chłopcy

- miejsce 1. Kubuj Wojciech – Ruchna

Gimnazjum dziewczęta

- miejsce 2. Olszewska Mariola – Zając
- miejsce 4. Rozbicka Agata – Zając

Gimnazjum chłopcy

- miejsce 1. Wikieł Bartłomiej – Ruchna
- miejsce 3. Skup Krystian - Zając

Turniej 7-u Redakcji – Zawody regionalne - Mińsk Mazowiecki

- miejsce 4. Wikieł Bartłomiej – Ruchna – Gimnazjum chłopcy

- miejsce 5. Walicki Maciej – Zając – Kl. IV

- miejsce 5. Rozbicka Agata – Zając – Gimnazjum dziewczęta

W dniu 22.03.2002 r. w Mińsku Mazowieckim odbyły się Drużynowe Regionalne zawody w tenisie stołowym Gimnazjów. Wysoką lokatę zajęli chłopcy z gimnazjum w Wyszkanie grający w składzie Wikieł B. i Skup K. co zapewniło im awans do zawodów województwa mazowieckiego. Dziewczęta z Gimnazjum w Wyszkanie (Rozbicka A, Ciszewska M.) zajęły 5 miejsce.

Opiekunem zespołu z Zająca jest Arkadiusz Sitek, a zespołu z Ruchny Stanisław Żonierzak.

A. Sitek

STRONA INTERNETOWA GMINY LIW

Urząd Gminy Liw będzie miał własną stronę internetową. Do tej pory informacje w Internecie o Gminie Liw można było znaleźć pod różnymi adresami m. in. na stronach:

⇒ Starostwa Powiatowego w Węgrowie:

www.powiatwegrowski.pl

⇒ Fundacji Rozwoju Regionu Podlaskiego „EKOLAND”:

www.ekoland.pl (trzeba wejść na podstronę współpraca z gminami i wpisać Liw)

⇒ Miasta Węgrowa:

www.wegrow.com.pl/powiat/liw

Strona naszej gminy będzie miała bardzo krótką i prostą nazwę www.liw.pl.

Opracowaniem graficznej i technicznej strony zajęli się nasi pracownicy Arkadiusz Roguski i Grzegorz Wołynka.

W przyszłości planujemy naszą stronę rozbudować i często uaktualniać. Znajdą się tu m. in. informacje o przetargach ogłoszonych przez gminę.

BIULETYN Informacyjny Gminy Liw

Wydawca: Urząd Gminy Liw z/s w Węgrowie, 07-100 Węgrów, ul. Mickiewicza 2, tel. (0...25) 792-28-21

Opracowanie: Grzegorz Wołynka